

หลักสูตรอบรม การเรียนรู้ประสบการณ์การประยุกต์ใช้

แนวพระราชดำริ โครงการร้อยใจรักษ์

หลักสูตรที่ 1 รุ่นที่ 1/32 วันที่ 15 – 16 กุมภาพันธ์ 2562 ผู้เข้าร่วมอบรม 59 คน
จาก อบต.แม่สลองใน อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย



นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบัน

ส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ ได้กล่าวถึง ความเป็นมาของโครงการร้อยใจรักษ์ ซึ่งมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์เข้ามาดำเนินการ ในหมู่บ้านห้วยसानและหมู่บ้านข้างเคียงที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยใช้แนวทางการพัฒนาทางเลือก เพื่อสร้างโอกาสในการปรับเปลี่ยนชีวิตจากการเกี่ยวข้องกับยาเสพติด มาเป็นอาชีพที่สุจริต

สำหรับหลักสูตรการอบรมนี้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการร้อยใจรักษ์ มีนโยบายให้ขยายผลโครงการฯ ไปสู่พื้นที่อำเภอชายแดนใน 4 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน และพะเยา จำนวน 19 อำเภอ โดยมูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้

สิ่งที่คาดหวังในการอบรม คือ การมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนจากทุกคน และการนำประสบการณ์การเรียนรู้แนวทางพระราชดำริหลักการทรงงาน และศาสตร์พระราช “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ไปปรับใช้ในพื้นที่ของตนเองอย่างเหมาะสมกับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้ปัญหาของชุมชน โดยชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินงาน และท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ

หลักการพัฒนาทางเลือกในการดำรงชีวิตที่ยั่งยืน

นายพงษ์พัฒน์ เพิ่มการ เจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ในพระบรมราชูปถัมภ์ บรรยายโดยมีเนื้อหาสาระสำคัญ คือ

1. **การพัฒนาโดยยึดคนเป็นศูนย์กลาง** โดยดูทั้งในเรื่อง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้โอกาสและทางเลือกที่ดีให้ชาวบ้านสามารถช่วยเหลือตัวเองและอยู่กับชุมชนได้

2. **การพัฒนาตามลำดับขั้น** ซึ่งมี 3 ระยะ คือ ขั้นอยู่รอด จากการมีข้าวกินตลอดปี สามารถเข้าถึงโครงสร้างพื้นฐาน และไม่สร้างหนี้เพิ่ม ขั้นพอเพียง คือ มีรายได้มั่นคงสามารถเพิ่มผลผลิตได้ และขั้นยั่งยืน คือ การมีเงินออม มีการรวมกลุ่มและพึ่งพาตนเองได้

3. **การพัฒนาเชิงพื้นที่** คือ การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติ ตลอดทั้งกระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ โครงการร้อยใจรักษ์มีการสำรวจข้อมูลจริงร่วมกับหน่วยงานต่างๆ การคืนข้อมูล เพื่อให้ชาวบ้านรู้สาเหตุของปัญหาของตนเอง และประเมินความพร้อมของชาวบ้านในการสละแรงงาน

4. **การวัดผลการพัฒนาที่ชาวบ้านได้อะไร** โดยดูจากผล การพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละมิติ ที่ทำให้ผลผลิตของชาวบ้าน เพิ่มขึ้นและนำไปสู่การสร้างรายได้ที่เพิ่มขึ้น

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 1 การพัฒนาระบบน้ำ

เรียนรู้การบริหารจัดการน้ำ การกักเก็บน้ำโดยใช้อ่างพวง ซอยซีเมนต์ (Soil Cement) การปล่อยลงไปที่แปลงเกษตรด้วยระบบกาลักน้ำ การพัฒนาระบบน้ำใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีการประชุม และชาวบ้านต้องสละแรงงานการทำงาน บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการ ท้องที่ ท้องถิ่น โดยที่โครงการฯ ออกค่าวัสดุอุปกรณ์ให้



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : พื้นของบ่อพวงสันเขาได้ใช้ปูนซีเมนต์ผสมเทพหรือไม่
ตอบ : ไม่ได้ปูซีเมนต์ใต้พื้นบ่อ แต่จะเทพเฉพาะขอบบ่อ
ถาม : หากไม่ได้ปูพื้นบ่อด้วยซีเมนต์ น้ำจะไม่รั่วซึมหรือไม่
ตอบ : ไม่รั่วซึม แต่ถ้าหากน้ำในบ่อแห้งอาจทำให้เกิดการรั่วซึมได้ ต้องพยายามคอยเติมน้ำอยู่ตลอดเวลา
ถาม : ฝ้ายางพลาสติก หาซื้อได้จากที่ไหน
ตอบ : ต้องสั่งจากโรงงานโดยตรง
ถาม : น้ำที่อยู่ในบ่อมาจากที่ใด
ตอบ : มาจากน้ำในลำห้วยเมืองงาม
ถาม : ระดับความลึกของบ่อมีความลึกเท่าไร
ตอบ : 2.5 เมตร

ฐานการเรียนรู้ที่ 2

เกษตรพอเพียง พืชระยะยาวไม้ผล

เรียนรู้การปลูกไม้ผลระยะยาว เช่น เงาะ ทุเรียน ส้ม กาแฟ มะม่วง กล้วย ส้มโอ อาโวคาโด ฯลฯ โดยไล่ระดับตามความต้องการน้ำของพืช และความสูงของพื้นที่ เพื่อแก้ปัญหาลผลิตของชาวบ้านและสร้างรายได้ เป็นการจัดการแบบองค์รวม แบ่งพื้นที่เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าใช้สอย เนินเขา ที่ดอน และที่นา นอกจากนี้ พัฒนา ต่อยอดไม้ผลเดิมในพื้นที่ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพมะม่วงน้ำดอกไม้ เพื่อการส่งออก CP และดอยคำ เป็นแหล่งตลาดรับซื้อผลผลิตและการส่งเสริมปลูกกาแฟโรบัสต้า



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

- ถาม : มะพร้าวที่ปลูกในแปลง เป็นพันธุ์อะไร
ตอบ : มะพร้าวน้ำหอม
ถาม : ต้นพันธุ์กล้าไม้ผลสามารถหาซื้อจากโครงการ ได้หรือไม่
ตอบ : ทางโครงการยังไม่มีจำหน่าย เราจะเน้นส่งเสริมให้ชาวบ้านในพื้นที่โครงการก่อน
ถาม : บริษัทที่เข้าร่วมโครงการฯ เพื่อรับซื้อผลผลิต มีบริษัทไหนบ้าง
ตอบ : มีซีพี เทสโก้โลตัส และดอยคำ

ประเด็นแลกเปลี่ยน

ในพื้นที่ อบต.แม่สลองใน มีการปลูกสับปะรด ชา และกาแฟอาราบิก้า เป็นส่วนใหญ่

ฐานการเรียนรู้ 4 ฐาน ในพื้นที่แปลงสาธิต 75 ไร่

ฐานการเรียนรู้ที่ 3 ความมั่นคงทาง

อาหาร ข้าว พืชอายุสั้น 1 ไร่ 1 แสน

การเพิ่มผลผลิตข้าว ข้าวพันธุ์อูโตเป็นพันธุ์ท้องถิ่น โดยใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อเพิ่มผลผลิตข้าว ซึ่งจากเดิมได้ 600 กิโลกรัม/ไร่ เปลี่ยนมาเป็น 800 -1,000 กิโลกรัม/ไร่ มีการทำการเกษตรผสมผสานแบบครบวงจร (1 ไร่ 1 แสน) เป้าหมาย คือ อยากให้คนที่ไม่มีพื้นที่ทำกิน มาทดลองทำแปลงเกษตรผสมผสานในพื้นที่ 1 ไร่ มีการปรับปรุงดินด้วยการหมักดินและปลูกพืชสลับหมุนเวียนกัน ทั้งพืชระยะสั้น ระยะยาว และการทำปศุสัตว์



การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : หญ้าเนเปียร์หวานอิสราเอล เป็นอาหารให้ไก่กินได้
อย่างเดียวหรือไม่

ตอบ : เป็นอาหารให้ได้ทั้งไก่ เป็ด หมู วัว และ ควาย

ถาม : หัวอาหารที่ใช้ในการผสมอาหาร คือหัวอาหารอะไร

ตอบ : อาหารไก่ เป็ด หัวไปที่ขายตามท้องตลาด

ถาม : การปลูกหญ้าเนเปียร์ เราใช้เมล็ดพันธุ์หวานปลูกหรือ
ใช้วิธีการใด

ตอบ : ใช้การตัดลำต้น แล้วนำไปปักลงดินปลูกคล้ายปลูกมัน

ถาม : หากโคที่ทางโครงการส่งเสริมให้ชาวบ้านนำไปเลี้ยง
ตาย เจ้าของที่นำไปเลี้ยงจะรับผิดชอบอย่างไร

ตอบ : หากตายด้วยโรค ทางโครงการจะหาตัวใหม่มาเปลี่ยน
ให้ แต่หากตายเพราะเจ้าของที่เลี้ยงทำให้ตาย เจ้าของ
ที่เลี้ยงต้องรับผิดชอบเอง

ถาม : การฟักไข่/เป็ด ใช้เวลากี่วัน

ตอบ : ไก่ใช้เวลา 21 วัน และเป็ดใช้เวลา 28 วัน

การแลกเปลี่ยนระหว่างผู้อบรมและวิทยากร

ถาม : ผลผลิตข้าวที่เพิ่มจากเดิมเพิ่มขึ้นเป็นเท่าไร

ตอบ : จาก 623 กก./ไร่ เป็น 800 กก./ไร่ โดยมีการใช้
สารชีวภัณฑ์ (ไตรโคเดอร์มา ,บิวเวอเรีย)

ถาม : ปุ๋ยหมักสูตร PR และชีวมิค มีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : ชีววั 200 กก. โชคอน 10 กก. กรดอะมิโน (สูตรน้ำ)
1.5 กก. ปุ๋ยยูเรีย สูตร 46-0-0 ใช้ 2 กก. และปุ๋ยยูเรีย
สูตร 15-15-15 ใช้ 2 กก.

ถาม : วิธีการผสมปุ๋ยหมัก PR มีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : (1) ผสมในน้ำและเอามาโรยบนชีวะ (2) ตักใส่
ถุงพลาสติกใส ถุงละ 10 กก. มัดใส่กระสอบอีกรอบเพื่อ
ป้องกันไม่ให้ถุงแตก (3) หมักไว้ 1 อาทิตย์ค่อยนำมาใช้
(อัตราการใช้ในแปลงนา 100 กก./ไร่.) (4) ขุดหลุมให้ห่าง
จากโคลนต้น 40 ซม. กลบปุ๋ย 2 กก./ต้น ไม่ต้องใส่รอบๆ
โคลนต้น 1 ปี/ครั้ง

ถาม : การผสมปุ๋ยชีวมิค มีวิธีการทำอย่างไร

ตอบ : ใช้ส่วนผสมเดียวกับปุ๋ย PR 10 กก. ใส่ถัง 200 ลิตร
แล้วคนทุกเช้า-เย็น ไม่ต้องปิดฝาสนิท หมัก 7 วัน
แล้วกรองเอาแต่น้ำ เพื่อนำมาพ่น

ฐานการเรียนรู้ที่ 4 การทำปศุสัตว์

การส่งเสริมปศุสัตว์ เริ่มจากการสำรวจความต้องการของ
ชุมชนว่าต้องการเลี้ยงสัตว์ประเภทใด การส่งเสริมประกอบด้วย
สนับสนุนพันธุ์สัตว์ให้แก่ชุมชน ได้แก่ ไก่ดำภูพาน เป็ดกากีแคม
เบลล์ ส่งเสริมกองทุนอาหารสัตว์ โดยถ่ายทอดความรู้การ
ทำอาหารสัตว์เพื่อลดต้นทุนค่าอาหาร กองทุนวัคซีน ให้ชาวบ้าน
ทำวัคซีนเอง เพื่อลดปริมาณการตายของสัตว์



แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับยาเสพติด



นางรัชณี เป็นชาวบ้านห้วยสำนที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทั้งการค้าและเสพ แต่เป็นผู้ใช้เงินที่ได้จากการค้ายาเสพติด ไม่เคยทำงานหาเงินเอง มีญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงให้เงินใช้ตลอด ใช้ชีวิตสุขสบาย เมื่อผู้มีอิทธิพลถูกจับตัวไปและโครงการร้อยใจรักษ์เข้ามา เป็นการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านมีสิทธิมีเสียงมากขึ้น หมู่บ้านเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ตอนนี้ทำงานเป็นลูกจ้างโครงการรายวัน ก็ใช้เงินประหยัด แต่ก็ภูมิใจที่หาเงินมาเลี้ยงครอบครัวได้ด้วยตนเอง

นายส่องแสง : สาเหตุที่ติดยาเริ่มจากเสพยาตามพ่อ เคยถูกจับติดคุก 2 ปี 6 เดือน ข้อหาครอบครองยาบ้า 25 เม็ด และเคยฆ่าตัวตายเพราะความกดดันจากพี่น้อง ได้กินยาฆ่าแมลงฆ่าหญ้าแต่รอดมาได้ เมื่อโครงการเข้ามาจึงสมัครใจเข้าร่วมโครงการ จุดเปลี่ยนที่อยากจะเลิกจริงเพราะอยากเปลี่ยนแปลงตัวเอง และอยากจะทำความดี ตอนนี้เข้ามาทำงานเป็นลูกจ้างโครงการฯ ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น



นายมานิต : เป็นคนสุพรรณบุรี มาได้ภรรยาหมู่บ้านบ้านยะผา สาเหตุที่เสพยา เนื่องจากเครียดกับปัญหาชีวิตเริ่มเร็ว เข้าร่วมโครงการครั้งแรก โดยได้รับคำแนะนำจากคนรอบข้าง อีกทั้งตนสนใจเข้าอาสาสมัครบำบัด หลังจากเสร็จสิ้นการบำบัดคนในชุมชนให้การต้อนรับอย่างดีมาก วางแผนชีวิตว่าจะสร้างบ้านให้เสร็จและเก็บเงินเพื่ออนาคตของลูก

นายสมบุญ : ติดยาเพราะคบเพื่อนที่ไม่ดี เพื่อนจะไม่ให้เข้ากลุ่มถ้าไม่เสพด้วย เริ่มเสพมาตั้งแต่อายุ 13 เสพกัญชา ผงขาว เคยบำบัดหลายครั้งแต่ก็กลับทำเหมือนเดิม เพราะสภาพแวดล้อมรอบข้างเหมือนเดิม การเข้าร่วมโครงการอาสาทำดี มีพี่ๆ ทหารเป็นผู้ดูแลที่ดี และมีหมอดูแลที่ดี พี่ เพื่อนรอบข้างให้กำลังใจ ปัจจุบันครอบครัวให้อภัยคนรอบข้างให้กำลังใจ และให้โอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่

คำถามจากผู้เข้าร่วม จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับ ยาเสพติด

ถาม : บ้านห้วยสำนเป็นหมู่บ้านปิด ถ้าหากไม่มีโครงการร้อยใจรักษ์ เข้ามายังจะเป็นหมู่บ้านปิดอยู่หรือไม่

นางรัชณี : น่าจะเป็นเหมือนเดิม เพราะยังคงมีอิทธิพลของผู้ค้ายาเสพติดหลงเหลืออยู่ แต่ทุกวันนี้ได้หลุดพ้นจากจุดนั้นแล้ว ถึงรายได้จะน้อยไม่มากเท่ากับการค้ายาเสพติดแต่เราก็ภูมิใจที่ได้หลุดพ้น

ถาม : ปัจจัยใดที่จะทำให้ผู้ติดยาเสพติดสนใจเลิกและเข้ารับการบำบัด

นายส่องแสง : เริ่มต้น ต้องมีใจในการเลิกและกำลังใจ เพราะช่วงแรกๆจะทรมาน ประมาณ 4 วันหลังจากนั้นจะเริ่มดีขึ้น

นายมานิต : ผมมีใจที่จะเลิก มั่นใจที่ใจเราตั้งแต่แรก และผมทำเพื่อลูกด้วย

นายสมบุญ : ผมได้รับโอกาสที่ไม่เคยได้รับมาก่อน มีอาชีพสุจริต มีชีวิตที่ดีขึ้น จากที่เมื่อก่อนชีวิตไม่มีค่า ว่างเปล่า ไม่มีอาชีพอะไรให้ทำ และไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม

ถาม : เมื่อก่อนผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้านห้วยสำน มีการใช้อำนาจล่วงละเมิดทางเพศกับเด็กและผู้หญิง หรือไม่

นางรัชณี : เรื่องการใช้อำนาจล่วงละเมิดทางเพศเด็กกับผู้หญิงไม่มี แต่จะมีการใช้อำนาจกับผู้หญิง ให้มีหน้าที่ทำงานบ้าน เลี้ยงลูกเป็นแม่บ้านแต่เพียงอย่างเดียว

บทบาทของภาคราชการกับการดำเนินการโครงการร้อยใจรักษ์



นายไมตรี ดวงใจ ปลัดอำเภอแม่เมาะ และ พ่อหลวงดวงแก้ว ยานทา ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ ได้เกริ่นนำโครงการร้อยใจรักษ์ และได้บรรยายถึงความเป็นมา เหตุผลที่เข้าร่วมการดำเนินโครงการ ดังนี้

ก่อนมีโครงการฯ มาในพื้นที่ในชุมชนมีปัญหากลุ่มผู้มี อธิสิทธิ์และยาเสพติด อยู่ในระดับรุนแรงทำให้คนในชุมชนเกิด ความเดือนร้อนในการใช้ชีวิตมาก หลังจากโครงการเข้ามา ดำเนินการมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเป็นจำนวนมากทั้งส่วน ราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก และได้จัดประชุมเพื่อหาความร่วมมือในการดำเนินการ ซึ่งมี ชาวบ้านเข้าร่วมมากกว่า 80% และที่ประชุมเห็นด้วยที่จะเข้าร่วม โครงการร้อยใจรักษ์ทั้งหมด ในการดำเนินการช่วงแรกมีบ้าน ห้วยसान หมู่ที่ 10 เข้าร่วมโครงการต่อมาได้มีการดำเนินการต่ออีก 3 หมู่บ้านและเข้าร่วมการพัฒนาโครงการเป็นต้นแบบการพัฒนา ร่วมกัน ในช่วงขั้นแรกของการดำเนินการคือศึกษาพื้นที่ สํารวจ ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมหลังจากนั้นได้รวบรวมข้อมูล แล้วคืนข้อมูล ให้แก่ชุมชน ได้จัดกระบวนการในการค้นหาปัญหาที่ต้องการให้มี การแก้ไขอย่างเร่งด่วน โดยการประชุมซึ่งในเวทีการประชุม ได้มีหลายหน่วยงานเข้ามาร่วมรับฟัง และได้เสนอแนะแนวทางใน การแก้ไขปัญหา จากการจัดเวทีประชุมทำให้ได้แนวทางในการ แก้ไข ดังนี้ ปัญหาความเป็นอยู่ ปัญหาอาชีพ และปัญหาสุขภาพ หลังจากรับทราบปัญหาแล้วหน่วยงานปกครองท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ ตำรวจได้ดำเนินการประชุมจัดทำกฎระเบียบหมู่บ้านเพื่อการ บังคับใช้ในหมู่บ้านให้สำเร็จ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ดูแล กันเอง

คำถามจากผู้เข้าร่วมอบรม การแลกเปลี่ยนภาคราชการกับการดำเนินการ โครงการร้อยใจรักษ์

ถาม : ในกรณีมีปัญหาเรื่องการเสพยาเสพติดของเด็กในชุมชน ผู้ใหญ่บ้านมีการจัดการลูกบ้านในหมู่บ้าน อย่างไร

พ่อหลวงดวงแก้ว : ต้องเข้าหาลูกบ้าน เข้าหาพ่อแม่ของเด็กใน ชุมชน เข้าหาตัวของเด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงและเข้าช่วย เสพยา โดยพูดคุยทำความเข้าใจ และรับฟังเหตุผลของเขา ซึ่งในหมู่บ้านของผมประสบปัญหา คือ พ่อแม่ไม่ยอมรับ พฤติกรรมของบุตรหลาน ดังนั้น อันดับแรกผู้ใหญ่บ้านต้อง รู้จักการสังเกตพฤติกรรมของคนที่เข้าช่วยเสพยา เพื่อจะ นำคนกลุ่มนี้ไปเข้ารับบำบัด เมื่อมีโครงการเข้ามา ก็เริ่มมี การสอดส่องดูแลอย่างเคร่งครัด จากเจ้าหน้าที่หลายภาค ส่วน แต่โดยหลักแล้วกฎระเบียบที่ทางชุมชนตั้งขึ้นมาจาก การประชุมประชาคม ให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการออก กฎเอง เพื่อจะดูแลและควบคุมชุมชนของตนเอง เพราะ ออกกฎเองจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด และยอมรับ สิ่งที่ร่วมกันเสนอและตั้งขึ้นมา

ถาม : กรณีที่มีการเพิ่มจำนวนของกลุ่มผู้ค้ารายใหม่ขึ้นมา ทาง หน่วยงานกรมการปกครองมีวิธีแก้ไขปัญหายังไร

ปลัดไมตรี : มีทุกหน่วยงานในพื้นที่สอดส่องดูแลอยู่แล้ว เพราะ เราจะมีข้อมูลของแต่ละหมู่บ้าน ส่วนใหญ่แต่ละหน่วยงาน ก็จะมีมาตรการการจัดการอยู่แล้ว

ถาม : การออกกฎหมายหรือกฎระเบียบข้อบังคับบางอย่างใน หมู่บ้าน จะถือเป็นการละเมิดสิทธิของคนแต่ละบุคคล หรือไม่

ปลัดไมตรี : ตอนนี้มีการส่งกฎหมายที่เราเลือกกันไว้ในหมู่บ้าน ให้กับทางมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ตรวจสอบและให้ ข้อเสนอแนะ เพราะกฎระเบียบหมู่บ้านบางข้อก็แรง อาจจะมีผลกับกฎหมาย จึงจะต้องมีการตรวจสอบและทำ ประชุมกับชาวบ้านแต่ละหมู่บ้าน เพื่อให้ชุมชนเข้าใจกับ กฎบางอย่างที่ไม่สามารถบังคับใช้ได้ และเพื่อเป็นการปรับ ความเข้าใจของคนในชุมชน

สรุปกิจกรรมและมอบการบ้าน



**นายนิคม ศิริสิงห์สังชัย ที่ปรึกษาสถาบันส่งเสริมและพัฒนา
กิจกรรมปิดทองหลังพระฯ** กล่าวสรุป กิจกรรมผลการอบรมและแนว
ทางการดำเนินงานการพัฒนาโครงการฯ บ้านห้วยसान คือ การพัฒนา
ให้คนมีโอกาส สร้างทางเลือกให้กับคนในพื้นที่เพื่อไม่ให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ
ยาเสพติด การพัฒนาโครงการฯ เข้าไปพัฒนาในทุก ๆ ด้านเน้นการ
พัฒนาแบบองค์รวมให้ครอบคลุมทุกมิติ ในระยะแรกของการพัฒนาเริ่ม
จากการศึกษาบริบทพื้นที่ ศึกษาภูมิสังคมให้เข้าใจพื้นที่อย่างถ่องแท้ก่อน
หลังจากนั้น จึงเข้าสู่กระบวนการค้นหาข้อมูล เพื่อให้เกิดการระเบิดจากข้างใน

ให้ตระหนักถึงปัญหาแล้วจึงพัฒนาร่วมกันในระดับท้องถิ่นที่ท้องถิ่นหน่วยงานราชการที่สำคัญ คนในชุมชนต้องร่วมออกแรงด้วยในทุก
กระบวนการ เพื่อสร้างความเป็นเจ้าของให้เกิดขึ้นตลอดโครงการฯ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่การบริหารจัดการดูแล
ไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ได้มอบการบ้านสำหรับผู้เข้าอบรม 2 ข้อ คือ

- 1) ให้คัดเลือกผู้เข้าอบรมที่มาในรุ่นนี้ให้เหลือ 20 คน เพื่อมาฝึกปฏิบัติในหลักสูตรที่ 2 ระยะเวลา 5 วัน 4 คืน
- 2) ผู้เข้าอบรมกลับไปปรึกษาหารือเพื่อเสนอโครงการแก้ไขปัญหาคาใจความต้องการของหมู่บ้านชุมชน

โดยมีหลักเกณฑ์ คือ

1. เป็นโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหามูลนิธิชุมชนของท่าน โดยผ่านการเห็นชอบจากประชาคมหมู่บ้าน
2. ประชาชนมีส่วนร่วมในด้านแรงงาน อาหารระหว่างปฏิบัติงาน หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆ
3. สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระฯ จะมึงบประมาณสมทบให้กับโครงการบางส่วน โดยงบประมาณหลัก
จะต้องมาจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ต้องเป็นโครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จภายในสิ้นปีงบประมาณของแต่ละปี

สรุปกิจกรรมการอบรม



สิ่งที่ผู้เข้ารับการอบรมได้เรียนรู้ คือ กระบวนการที่
เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน การเรียนรู้
ประสบการณ์งานพัฒนา 4 ฐาน ซึ่งหัวใจสำคัญ คือ การ
พัฒนาระบบน้ำ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องประสบการณ์
ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ ทำให้เห็นได้ว่า หากไม่แก้ไข
เรื่องเหล่านี้ ก็จะไม่สามารถพัฒนาได้ เมื่อท่านกลับไปแล้ว
ขอให้ทบทวนขั้นตอน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” ซึ่งหลักสูตร
นี้ได้เรียนรู้แค่เข้าใจ ต่อไปจะเป็นกระบวนการเข้าถึง ซึ่งอยู่ใน
หลักสูตรที่สอง ท่านต้องกลับไปดูข้อมูลในพื้นที่และมาฝึก
ปฏิบัติ เพื่อนำไปสู่การเสนอโครงการต่อไป

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

สิ่งที่ได้เรียนรู้

1. การปลูกพืชแบบผสมผสาน ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก

2. การปลูกพืชหมุนเวียนหรือพืชหลังนา เช่น พักทองญี่ปุ่น

3. วิธีการหมักหอยกกล้วยเป็นอาหารหมู เพื่อลดต้นทุนและ
การลดกลิ่นเหม็นของมูลหมู

4. การตั้งกฎกติกาดูแลป่า เพื่อลดไฟป่าในชุมชน

5. การลดใช้ปุ๋ยสารเคมีโดยใช้สารชีวภัณฑ์

6. การคัดสายพันธุ์ข้าวเองเพื่อความสมบูรณ์ของพันธุ์ข้าว

7. การทำอาหารสัตว์จากหญ้าเนเปียร์ เพื่อลดต้นทุนอาหารสัตว์



8. การตั้งกองทุนพันธุ์สัตว์ กองทุนยา เป็นต้น

9. การปลูกพืชยืนต้นเพื่อปรับภูมิทัศน์ในพื้นที่ให้สวยงาม

10. การตั้งกลุ่มขายข้าวภายในชุมชนและการเพิ่มมูลค่า
ผลผลิตการเกษตร

11. การบริหารจัดการน้ำเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

12. การจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน

13. การคัดผลผลิตการเกษตรเพื่อการส่งออกภายในประเทศและ
ภายนอกประเทศ

14. การทำงานแบบบูรณาการร่วมกันกับทุกภาคส่วนราชการ

สิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำไปปรับใช้ในพื้นที่จากการอบรม

1. การทำอ่างพวงสันเขาแบบขอยซีเมนต์ ในพื้นที่การเกษตรเพื่อการเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง
2. การปลูกพืชหลังนาหรือแบบหมุนเวียน
3. การปลูกพืชแทรกของต้นชาหรือกาแฟ
4. ส่งเสริมการปลูกหญ้าเนเปียร์และต้นกล้วย เพื่อทำเป็นอาหารสัตว์
5. สร้างบ่อพวงสันเขา เพื่อใช้ในการเกษตร
6. การติดตั้งมิเตอร์ตติในชุมชน

แนวทางการนำไปปรับใช้ในพื้นที่

7. การจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน แบ่งปันองค์ความรู้ และวิธีการต่างๆ และการต่อราคาพ่อค้าคนกลาง
8. กำหนดการปลูกพืชและการหาตลาดภายในกลุ่ม
9. การนำความรู้การนำไปใช้ในชุมชน
10. จัดตั้งกองทุนสัตว์
11. การเลี้ยงหมูคอตงไปเลี้ยงในพื้นที่
12. การนำความรู้ไปขยายพื้นที่ในชุมชน

การประเมินความพึงพอใจ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองใน

ประเด็นประเมิน	ดี	ปานกลาง	ปรับปรุง	ไม่ตอบ
เนื้อหาสาระวิชาเรียนในภาพรวม	86.36	13.64	-	-
ระยะเวลาตลอดหลักสูตร	61.36	36.36	2.27	-
ระยะเวลาในการเข้าฐานภาคปฏิบัติ	70.45	29.55	-	-
การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้	77.27	20.45	2.27	-
วิทยากรมีความรู้	86.36	13.64	-	-
สถานที่อบรม	84.09	13.64	2.27	-
สถานที่พัก	63.64	34.09	2.27	-
อาหารและเครื่องดื่ม	63.64	31.82	4.55	-

หมายเหตุ มีผู้ส่งแบบประเมิน 44 คน จาก 59 คน